

Weer de wolf

Volgens de 'wolvendata' die BIJ12 bijhoudt, hebben wolven in 2018 in Nederland 168 schapen gedood waarvoor een schade van ruim 30.000 euro is getaxeerd. Hoe ernstig moeten we dit nemen, en wat kunnen veehouders doen om wolven te weren?

Wilma Wolters

Hoewel dierenarts Reinard Everts (DGC Zuid-Oost Drenthe/Schapendokter.nl) nog nooit een wolf heeft gezien, is hij in zijn praktijk vijf keer betrokken geweest bij wolvenschade. "Een wolf komt meerdere dieren tegelijk opeten. Het gros van de Nederlandse schapenhouders heeft tien tot twintig dieren, en als er zes van de tien dood zijn is dat erg frustrerend." Het laatste bericht, dat er een wolf zeker op de Veluwe is gevestigd en een tweede zeer waarschijnlijk ook – bevestiging door DNA-onderzoek komt waarschijnlijk in mei – en op dit moment zeker nog twee wolven rondzwerven in Nederland, zorgt volgens zowel Everts als dierenarts Peter Klaver terecht voor onrust onder schapenhouders. Klaver is dierenarts voor exoten en wildlife, is parttime dierenarts bij Ouwehands Dierenpark in Rhenen en heeft zijn eigen dierenkliniek Klaver4dieren in Dodewaard. Hij zegt: "De schapenboeren in en rond de Veluwe, Twente, Achterhoek en Limburg hebben in de toekomst wel een probleem. Volgens de wolvendeskundigen en onderzoek naar de ontlasting lijkt het erop dat de permanent gevestigde wolven minder snel schapen grijpen dan zwerfende wolven. De gevestigde dieren zouden meer op reeën en jonge herten jagen en een enkel wild zwijn,

Dit lam werd op 200 meter van de boerderij van de eigenaar doodgebeten door een wolf (DNA aangetoond).

FOTO: REINARD EVERTS

haas en konijn." Toch schuilt ook in een gevestigde wolf wel gevaar, denkt Everts. "Als nu een rondzwervend mannetje bij de gevestigde vrouwelijke wolf komt, is er kans op een roedel. En vanuit die roedel zullen zeer waarschijnlijk ook weer wolven gaan zwerven." Eind maart stelden de Gedeputeerde Staten van Gelderland het leefgebied van de wolven op de Noord- en Midden-Veluwe vast met als doel dat dierhouders in dit gebied, met name schapenhouders, duidelijkheid hebben en zich kunnen voorbereiden op het beschermen van hun dieren. De grenzen van dit leefgebied zijn onder andere vastgesteld op basis van ervaringen met wolven in Duitsland, en naar aanleiding van onderzoek van Wageningen Environmental Research naar het gedrag van wolven. De provincie Gelderland heeft gezegd de preventieve maatregelen gedeeltelijk te vergoeden.

Maatregelen

Veehouders die wolven willen weren, hebben verschillende opties (zie ook *het kader*). De schapen 's nachts opsluiten, de kudde bewaken middels een grote waak- en verdedigingshond die daar speciaal voor gefokt is en nu in de Balkan, Turkije en Spanje wel wordt ingezet of een elektrische afrastering. Klaver: "De honden zou je kunnen uitrusten met een gps-tracking-systeem in de halsband eventueel met camera en microfoon, zodat op afstand contact gehouden kan worden met de eigenaar van de dieren." Everts schat in dat een hond voor de meeste schapenhouders, met een klein aantal dieren, financieel niet haalbaar is. Hij denkt dat afrasteren, mits dat goed is gebeurd, het risico op schade fors zal verlagen. "Netten van minimaal 90 cm hoog die continu onder stroom staan (meer dan 4.500 volt) of vast gaas dat minimaal 1,20 meter hoog is, helpen dan het best. Bij losse draden kan een wolf er tussendoor springen." In de praktijk ziet Everts twee nadelen van afrasteren: de schrikdraadapparaten worden veelvuldig gestolen en de weides van melkveehouders, waar schapen vaak in het najaar en winter lopen, zullen minder goed afgerasterd zijn. Klaver vindt afrasteren een dure oplossing. "Maar wellicht kan het team van Wolf-Fencing hierin helpen. Deze vrijwilligers helpen veehouders bij het afrasteren van de weilanden om hun schapen te beschermen tegen de wolf."

Tandafdrukken van een wolf in de hals van een schaap. De wolf beet in één nacht zes ooiën dood.

FOTO: REINARD EVERTS

Het investeren waard

Maar wanneer doet een veehouder er nou goed aan te investeren in het weren van wolven? Klaver adviseert de schapenhouder om vooraf een risico-analyse te maken. "Een wolf kan in een nacht 50 kilometer afleggen. Dus als een wolf binnen 50 km afstand van je kudde komt, is het opletten. Als een wolf binnen 50 km afstand van je kudde een slachtoffer maakt onder schapen, zou ik maatregelen nemen." Een andere vraag is: wie zou de investering moeten dragen? Hiervoor is het interprovinciale wolvenplan opgesteld. In dat wolvenplan is het algemene uitgangspunt dat de verantwoordelijkheid voor het bekostigen van preventieve maatregelen volledig bij de dierhouder berust. Beide dierenartsen schatten in dat na verloop van tijd van de schapeneigenaar verwacht wordt dat hij maatregelen tegen wolvenschade neemt. Wat de schade door wolven betreft, is in het wolvenplan opgenomen dat provincies in elk geval de komende drie jaar de schade door wolven vergoeden, zowel aan bedrijfsmatige als hobbydierhouders. Everts: "Als de maatschappij vindt dat we wolven niet mogen bejagen, zullen we schade moeten accepteren. En dan vind ik dat de maatschappij ook een bijdrage moet leveren als de wolf schade

aanricht aan gehouden dieren." Klaver vindt dat 1 tot 2 procent sterfte van schapen door wolven per jaar geaccepteerd zou moeten worden als ondernemersrisico. §

Wolf weren

Mogelijke maatregelen om wolven te weren:

- Een waak- en verdedigingshond bij de schapen.
- Percelen wolfbestendig maken met schrikdraad. Raadpleeg een deskundige voor advies, kosten en plan van aanpak. Zoek contact met vrijwilligers die kunnen helpen.
- Vermoeden van wolvenschade? Neem direct contact op met BIJ12, tijdens kantooruren op nummer 085-486222 of op nummer 06-23846524 van het wolvemeldpunt van Wolven in Nederland.